

Ocvlus, Hoc Est: Fvndamentvm Opticvm

Scheiner, Christoph

Freiburg i. B., 1621

Cap. III. Rei visæ secundum situm & locum una cum radijs decussatis,
beneficio tubi optici permutatio.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-71258](#)

fuisset conspecta sine foramine.

5. Res per foramen aspecta, minor quidem apparet, quam absque foraminis adminiculo, multo tamen præcisor, distinctior, & accuratior apprehenditur.

6. Si omnibus inuariatis, foramen ab oculo ad obiectum admoueas, res visa sensim apparet minor, donec euaneat; si vero admoueas euadet maior; illic tamen radij plus in Cornea occupant, hic minus.

7. Obiecta tam eminus quam comminus malignè, confusè, indistinctè & quasi per nebulam spectata, aut maiora debito, vel multiplicata, simpliciter & distinctè cernuntur, trans minimum foramen; patet hoc in superfluis siderum radiationibus, quas adhibitum foramen ut plurimum abscondit: in rebus exilibus oculo proximè obiectis, dilatantur enim ita, ut discerni nequeant, quæ tamen interuentu foraminis probè distinguuntur. Horum omnium rationem expeditam dabit, qui formale visionis organū veraciter repererit.

XPERIENTIA TERTIA.

RADIORVM DECUVSSATIO, ET REI visæ post decussationem secundum situm permutatio.

CAPUT III.

Si vitro concavo tubi cuiuscunque allueris parvulum ceræ particulam extra centrum vitri, sed non procul, & conuexi vitri aperturam valdè constrinxetis, ut parvus circulus determinatus sit, apparebit quidem res quæcumque procul visa situ ordinato, & naturali, cera vero everso situ, id est, si ceram in dextrâ parte applicaueris, capesset ea locum visum in parte sinistra, & vice versa, quod patet ad oculum; si enim in dextram cavitatis partem affrices, ceram aut simile quid, videbis in sinistrâ, situ figuræ permutato, quod etiam inde manifestatur, quia si inter se la-
mellæ

mellâ radium à dextrâ oculi parte abscindas, occultabit ea abscissio sinistram ceræ & rei procul visæ effigiem; sit hoc ideo, quia sub eodem radio iacet res procul visa sinistra, & cera prope posita dextra.

Esto tubus opticus ABCD, vitrum conuexum ad A B. cauum EFG, cera illita H, ex parte dextrâ, res procul visa l K, quæ quidem apparebit oculo LM aspectu naturali, id est, situ impermutato, at verò cera H ad dextram vitri EFG, atque oculi LNM partem posita, transferetur in partem sinistram, & videbitur ex parte l, non autem K.

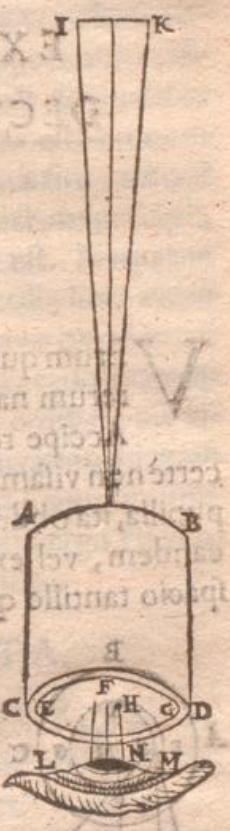
Differit hæc experientia à priore. Quia prior solam radiorum decussationem per foramen nudum probauit, hæc eandem per bina vitra, conuexum & concavum ostendit luculentissimè. Nam lamella inter oculum NM, & vitrum HG subingressa, quando radium NH obtexerit, occultat etiam rei visæ punctum I, punctum vero K non aufert prius, quam in partem sinistram ad F usque percuenerit.

Deinde hoc peculiare accedit huic experientiæ, quod cera H post intersectionem radiorum IH & RF, locum visum nihilominus permutet: cum enim ipsa existat ad dextram oculi partem, in sinistra conspicitur ad punctum l.

Præterea apparet ingens instar montis alicuius.

Et tandem colores nullo modo discernuntur, sed umbræ instar obuersantur oculo.

Hæc experientia vim suam habet, etiam si oculum LNM à vitro EFG, satis longo interuallo amoueras, ut pote unam spitham aut amplius, &c. De hac experientia insinuationem quoq; feci in Apellis epistola tertia anno 1612. ad Marcum Welserum conscripta, ubi me huic reieci: si quid ergo illic obscurius dictum, hinc lucem accipere poterit.

EXPE-